

Одним із найчисленнішим злочином, що стосується фінансової діяльності та безпеки держави є легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (дані діяння передбачені статтею 209 КК України). Суспільна небезпека даного діяння полягає в його спрямуванні – реалізації коштів, що були отримані внаслідок вчинення злочину. Легалізація доходів виступає як допоміжний засіб при вчиненні кримінального правопорушення, допомагає законно «вивести» в фінансову систему держави кошти, отримані внаслідок вчинення злочину.

При цьому варто зазначити, що даний злочин завжди слідує за вчиненням іншого злочину, пов'язаного з отриманням грошової чи матеріальної вигоди. Тобто існує так званий предикатний злочин, що породжує необхідність легалізації доходу [4].

Згідно зі звітом про протидію легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом за 9 місяців 2017р., надана Генеральною Прокуратурою України, за січень-вересень 2017р. всього за статтею 209 КК України було розпочато 121 кримінальне провадження. Всього за даними провадженнями було встановлено, що сума доходів, отриманих злочинним становить 716 873 401 гривень. Це та сума, що була виявлена і яку намагалися легалізувати. З цієї суми 716 188 256 гривень – організованими групами та злочинними організаціями.

Крім того, кримінальним законом захищається головне джерело надходження коштів до бюджетів усіх рівнів – надходження податків та зборів. Статтею 212 КК України передбачається кримінальне покарання за умисне ухилення від сплати податків, зборів, що входять до системи оподаткування. Зокрема тут закріплюється положення статті 67 Конституції України, згідно з якою кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах встановлених законом.

Тому, фінансова діяльність держави відіграє фундаментальну роль в діяльності самої держави, дає фундамент для виконання своїх функцій державою та гарантує розвиток як держави так і суспільства, яке вона представляє. Не дивно, що фінансова діяльність держави потребує у правовому регулюванні, як на найвищому рівні так і на найнижчому, починаючи з закріплення основоположних норм в Конституції України і закінчуючи відомчими нормативно-правовими актами. Крім того, оскільки дана сфера суспільних відносин є досить вразливою, а саме її положення у діяльності держави відіграє далеко не останню роль, стає очевидно, що забезпечення її виконання має бути закріплено в Кримінальному кодексі України.

Саме профілактична, охоронна та виховна функції кримінального права дозволяють забезпечити збалансовану фінансову діяльність держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Харківський національний університет внутрішніх справ. Фінансове право: підручник [за ред. О. М. Бандурки, О. П. Гетманець] / Харківський національний університет внутрішніх справ. – Харків, 2015.
2. Костенко Ю. О. Фінансове право України: навчальний посібник / Костенко Ю. О. – Київ, 2009.
3. Стеблинська О.С. Кримінальне право (особлива частина): навчально-методичний посібник / Стеблинська О. С. – Київ, 2014.
4. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом. Конвенція Ради Європи / Страсбург, – 1990р.

Шкелебей Вікторія Анатоліївна

кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри кримінального
та кримінального процесуального права
Національного університету
«Києво-Могилянська академія»

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Корупція, як соціально-негативне явище, означає зловживання, яке полягає у використанні законодавства чи публічної влади в приватних інтересах одних на шкоду приватним інтересам інших. Законодавство і публічна влада – це інструменти, призначені для забезпечення порядку у суспільному житті людей, заснованого на природних законах[1, с. 6].

Наслідками корупції є не лише економічні та соціальні негаразди. Вона впливає на суспільну мораль, руйнує духовні та культурні цінності індивіда й соціуму, перешкоджає формуванню ідейних орієнтирів нації та народу, деформує ментальність, призводячи до поглиблення в суспільстві морально-ідеологічної кризи. Така криза має всепроникний характер, вона охоплює всі суспільні й державні інституції, у тому числі державну службу[2].

Сутність морально-ідеологічних антикорупційних заходів, принципи їх формування та реалізації, мета, завдання, механізми та очікувані результати використання повинні визначитися концептуальним документом. Прийняття та застосування Концепції реалізації морально-ідеологічних антикорупційних заходів (далі – Концепція) створило б усі передумови для повноцінного формування морально-ідеологічного механізму запобігання корупції, визначило б інструментарій протидії корупції шляхом зміцнення морального стану українського суспільства в цілому та його окремих структур, визначення національної ідеї та загальнодержавної ідеології, духовного відродження та культурного збагачення народу, самоусвідомлення та консолідації нації.

З метою дотримання останньої із зазначених вимог ефективною реалізації Концепції, формування морально-ідеологічних антикорупційних заходів має ґрунтуватися на таких принципах:

- відповідності Конституції України, вітчизняним та міжнародним (ратифікованим Україною) антикорупційним нормативно-правовим актам;
- узгодженості із загальними засадами державної антикорупційної політики; – застосування у вітчизняній практиці кращого зарубіжного досвіду запобігання та протидії корупції;
- відповідності засадам розбудови демократичної держави та громадянського суспільства; – систематичного моніторингу громадської думки та узагальнення й врахування його результатів;
- практичного використання наукових досліджень антикорупційного спрямування;
- застосування синергетичного підходу (узгодження пріоритетів морально- ідеологічних заходів із пріоритетами економічних, політичних, організаційних, управлінських, правових тощо заходів);
- врахування історичних, ментальних, географічних, геополітичних, культурних, духовних, ідеологічних тощо особливостей українського народу та особливостей розвитку окремих регіонів держави.

Механізмами забезпечення реалізації концептуальних заходів у практичній площині є:

1) політичний – наявність політичної волі до подолання корупції усіма можливими демократичними заходами, в тому числі морально-ідеологічними; формування та реалізація чіткої державної антикорупційної політики; об'єднання та компромісна співпраця щодо питання подолання корупції усіх політичних сил;

2) економічний – обов'язкове врахування щорічних видатків на фінансування заходів, передбачених Концепцією, із державного бюджету та місцевих бюджетів; залучення коштів від вітчизняних та міжнародних донорських громадських організацій шляхом підготовки проектів, спрямованих на реалізацію заходів, указаних у Концепції;

3) нормативно-правовий – підготовка та прийняття Верховною Радою України, центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування в межах їх компетенції нормативно-правових актів антикорупційного характеру і таких, мета і зміст яких співзвучні з концептуальними;

4) організаційний – Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України формують законодавче та нормативно-правове забезпечення реалізації заходів, передбачених Концепцією; центральні органи виконавчої влади в межах своїх повноважень забезпечують виконання законодавчих та нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію концептуальних морально-ідеологічних антикорупційних заходів; інші органи виконавчої влади, місцеві державні

адміністрації та органи місцевого самоврядування забезпечують досягнення тактичних цілей (пріоритетних завдань) Концепції;

5) кадровий – залучення до реалізації Концепції фахівців у сферах юриспруденції, педагогіки, психології, соціології, PR-технологій, маркетингу, політології, державного управління та місцевого самоврядування тощо[2].

Результатами застосування морально-ідеологічних заходів у процесі запобігання корупції є поточний та підсумковий двосторонній – державний та громадський – контроль, який повинен здійснюватися на засадах: – верховенства права, яким визначається підпорядкування усіх контролюючих дій, що реалізуюватимуться з боку держави, громадськості, нормами права та закону.

За умови того, що державна влада та громадянське суспільство об'єднують свої зусилля щодо запобігання та протидії корупції, контроль за застосуванням морально-ідеологічних антикорупційних заходів може бути ефективним. Державні та громадські інституції у прагненні контролювати процес використання морально-ідеологічних заходів подолання корупції зобов'язані усвідомлювати спільну мету та працювати заради її досягнення в одному напрямі; прозорості видатків із бюджетів усіх рівнів на реалізацію морально-ідеологічних антикорупційних заходів та відповідальності за їх цільове використання.

Заходи морально-ідеологічного напрямку запобігання корупції на державній службі повинні застосовуватись комплексно з антикорупційними заходами соціально-економічного, правового, превентивного, карального, організаційно-управлінського характеру. В результаті такого поєднання запобігання та протидія корупції будуть ефективними та результативними. Сутність, мета, завдання, принципи формування та реалізації морально-ідеологічних заходів мають бути закріплені в Концепції запобігання корупції. Результатом Концепції є підвищення ефективності запобігання корупції шляхом морального відродження та ідеологічного становлення українського народу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Топчій В.В. Публічно-правова протидія корупції: навчальний посібник [Електронний ресурс] / В.В. Топчій, В.А. Шкелебей, Т.М. Супрун // ТОВ «Нілан-ЛТД». – 2016. – Режим доступу: <http://ir.nusta.edu.ua/jspui/handle/doc/597>.

2. Молдован Е.С. Напрями запобігання та протидії корупції на державній службі: морально-ідеологічний аспект [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej12/txts/10mesmia.pdf>

Шкільняк Ярослав Сергійович,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Навчально-наукового інституту права,
Університету державної фіскальної служби України
Науковий керівник: Мудряк Тамара Олександрівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права та кримінології,
Університету державної фіскальної служби України

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОДАТКОВОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Запобігання та профілактика податкової злочинності є одним із першочергових завдань фіскальної політики в Україні. Для визначення рівня та динаміки даної злочинності, характеристики її кількісно-якісних показників, встановлення причин та умов вчинення податкових злочинів необхідна кримінологічна та кримінально-правова характеристика даної проблематики.

Проблема податкової злочинності, характеристика її детермінантів, особливості її запобігання та профілактика стали предметом вивчення та дослідження багатьох вчених-